

Lídlový Dvory, okr. Klatovy, Plzeňský kraj

Sklárna Stará Huť u Podlesí – Althütte am Vogelsang

(2. polovina 18. století)

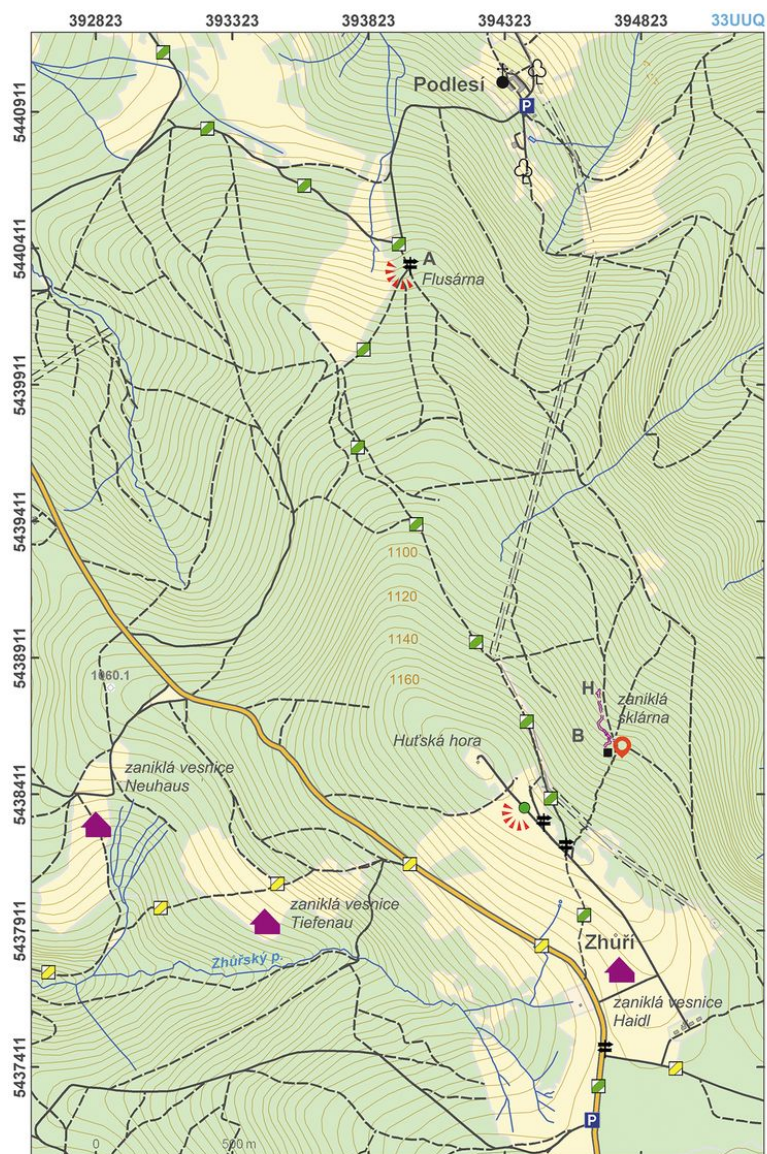

Sklárna Stará Huť u Podlesí patří k nejlépe prozkoumaným a dochovaným památkám svého druhu u nás. Sklářství bylo pro horské a podhorské oblasti Šumavy typické – první šumavská sklárna vznikla v polovině 14. století na Vimpersku, na Kašperskohorsku byla nejstarším provozem právě sklárna v Podlesí. Poprvé je zmiňována v 16. století, nalezené pozůstatky hutní haly s tavicí a chladicí pecí však pocházejí až z nejmladšího období výroby ve druhé polovině 18. století. Sklárna definitivně zanikla na konci 19. století. Typickými výrobky šumavských skláren byly např. korálky do růženců, knoflíky, části lustrů, umělé kameny či skla do brýlí, které odkryl archeologický výzkum v odpadních haldách kolem sklárny.

Literatura: Lněničková 1989; Fröhlich 1991, 1995; Anděra – Zavřel a kol. 2003.

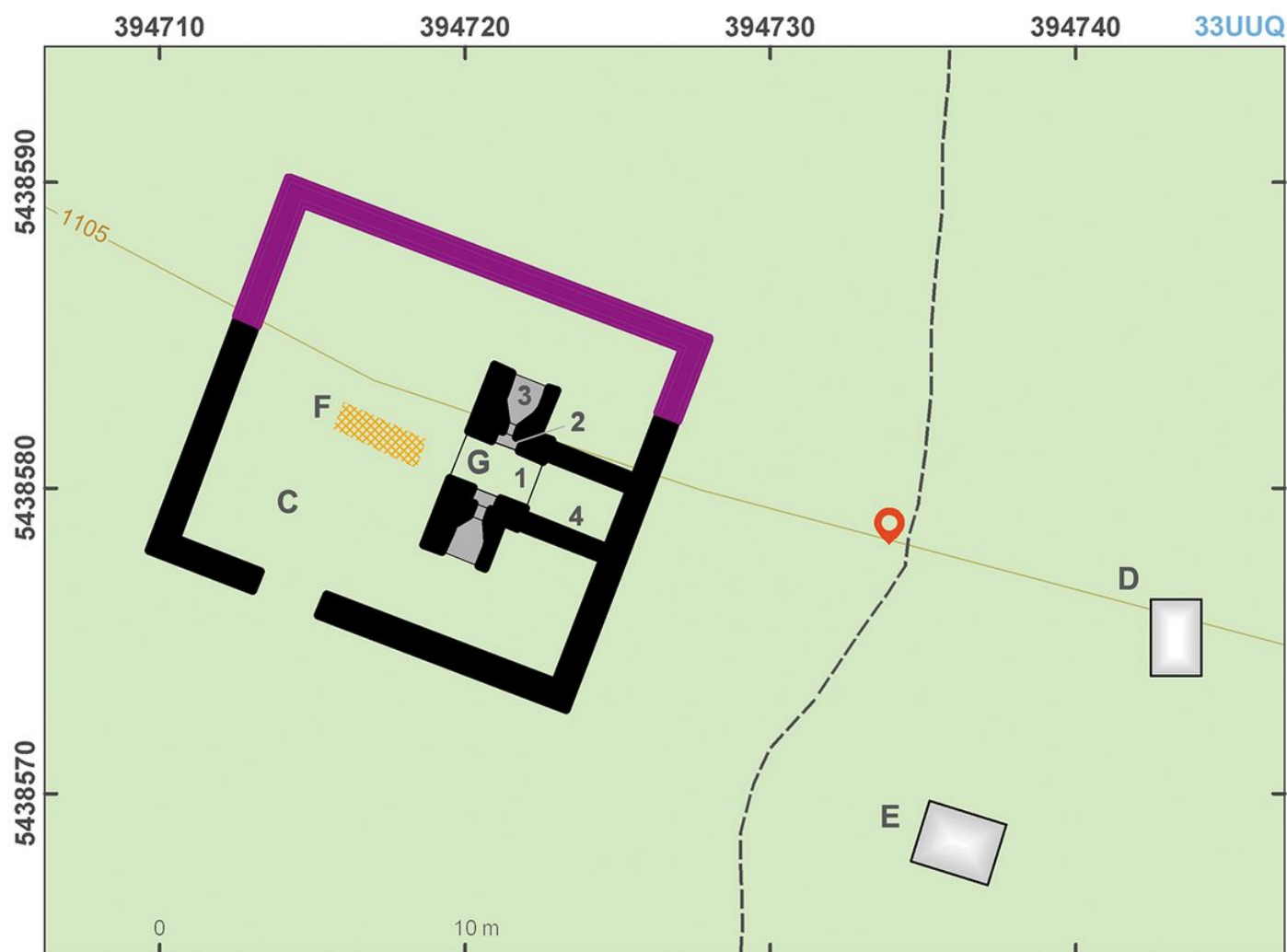
Navigační bod: N 49°05'27.76", E 13°33'29.32" (lesní cesta u zaniklé sklárny).

Vysvětlivky k mapám: A – tzv. flusárna na výrobu potaše; B – sklářská huť; C – hutní hala; D – sklípek; E – pozůstatky obytného domu; F – pozůstatky tavicí pece; G – pozůstatky chladicí pece; H – úvozová cesta; 1 – šír (chodba zadního topeniště); 2 – niky v šíru; 3 – chladicí prostory; 4 – podezdívka roubené konstrukce.

Přístupová mapa.

Podle Kuna a kol. 2014.

Plán lokality.

Podle Kuna a kol. 2014.

Ruiny sklárny.

Foto M. Kuna, 2013.

Areál sklárny se zbytky obvodové zdi.

Foto M. Kuna, 2013.

Přístupová chodba k tavicí peci – šír.

Foto D. Dreslerová, 2014.

Detail niky na boku šíru vedoucí do chladicího prostoru.

Foto M. Kuna, 2013.

Po stopách šumavských sklářů

Šumavské sklářství má dlouhou tradici. Málo osídlená krajina s dostatkem základních surovin – dřeva, křemene a vápence – přitáhla skláře již ve 14. století. Od té doby zde postupně vzniklo a zase zaniklo na 120 hutí. Do dnešní doby zůstala v provozu pouze sklárna v Lenově.

Historii šumavských sklárů se zabývají historikové od minulého století. Knihu schwarzenberského archíváře Františka Mareše České sklo, vydaná v roce 1893, je stále vyhledávána. V současnosti na ni systematicky navazuje Českokrumlovský archivář, promován historik Jiří Zálouša.

O ložiskách a letošních prázdninách zorganizovalo Muzeum Šumavy v Kašperských Horách výzkum sklárny na svahu Huťské hory, v prostoru mezi Kašperskými Horami a Kvildou. Na vedení výzkumu se hlavní měrou podílelo Okresní muzeum v Písku. Po dva roky na výzkumu pracovali zdarma studenti sušického gymnázia v rámci hutní Brontosaurus.

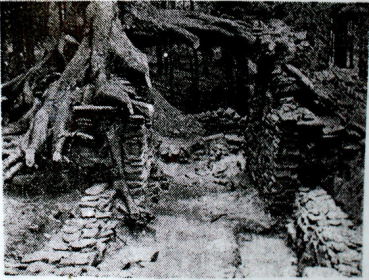
Sklárna byla založena v prameništi potoka v nadmořské výšce 1100 m a nemáme o ni žádné písemné doklady. K jejím hlavním objektům patřila hutní hala rozměrů 14,7×13 m, která původně měla na nízkých, na suchto kladených kamenných základech roubenou konstrukci. Uprostřed haly byly prozkoumány dvě pece. Z tavicí pece, v níž se tavila sklovina, se zachovala pouze nejspodnější silně propílená část. Sousední chladicí pec výšky kolem dvou metrů byla kamenná.

V sousedství haly byly zjištěny stopy obytné stavby a dva sklípky. Nálezy zlomků výrobků v odpadových haldách a při pecích dokládají, že se v hutí vyrábělo zejména duté sklo, převážně užité, ale také luxusnější výrobky se zatavenými rubinovými nitěmi. Případně zušlechťování skla malováním, broušením či rytím se dělo mimo hut.

Ve sklárně se dále vyrábělo tabulové sklo a okenní terče. Z drobných předmětů hut produkovala zejména korálky různých barev, tvarů a velikostí, ze kterých se sestavovaly rážance anebo sloužily v zámoří jako platidlo na trhu s otroky. Drobné umělé kamny nahrazovaly drahokamy v knížních vazbách, monstrancích a dalších předmětech. Nalezeny byly též knoflíky a kruhová sklíčka, snad do brýlí. Ukázky nálezů je možno zhlédnout do konce října na výstavě „Sklárny střední Šumavy“ ve vimperském muzeu.

JIH FRÖHLICH,
Okresní muzeum Písek

Lidské postavy vyryté na zlomku dna sklářské pánve. Nalezena v peci na Huťské hoře.

Chladicí sklářská pec.

Foto J. FRÖHLICH

2 *Pravda*

Článek z informačního panelu.

Foto M. Kuna, 2013.